

Наукові перспективи
Видавнича група

ЖУРНАЛ
Національні інтереси

України

*Творимо переможне
майбутнє України разом*

4(21)
2026

Військова академія (м. Одеса)

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська асамблея докторів наук
з державного управління*

«Національні інтереси України»

№ 4(21) 2026

Military Academy (Odesa)

Scientific Perspectives Publishing Group

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science
in Public Administration*

«National interests of Ukraine»

№ 4(21) 2026

“Національні інтереси України”:

науково-практичний журнал. 2026. № 4(21) 2026. С. 2524

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 10.04.2026, № 4/4-26)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України #1415 від 02.10.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності); 051 Економіка; 052 Політологія
Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2024 № 1721 журналу присвоєно категорію “Б” зі спеціальностей: К1 Державна безпека; К2 Безпека державного кордону; К6 Безпечення військ (сил)

Програмні цілі журналу: публікація оригінальних наукових статей із найактуальніших питань національної безпеки та оборони для розвитку, удосконалення української національної науки та освіти; організація наукових дискусій

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Рік заснування: 2024

Журнал виходить раз на місяць

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей Журналу, представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Мосов Сергій Петрович - доктор військових наук, професор, професор кафедри авіації та авіаційного пошуку і рятування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (Київ, Україна), Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Почесний працівник космічної галузі України.

Члени редакційної колегії:

1. **Романенко Євген Олександрович** - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)
2. **Козубцов Ігор Миколайович** кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри комп'ютерних наук Луцького національного технічного університету (Україна)
3. **Агаєв, Фірудін Т.** - доктор технічних наук, професор, професор Інституту інформаційних технологій НАНА, Баку, Азербайджан (Азербайджан)
4. **Гайоз Парцхаладзе** професор кафедри військової інженерії та будівництва Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія)
5. **Горбачук Василь Михайлович** - доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач відділу інтелектуальних інформаційних технологій, Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України (Україна)
6. **Грегорі Заротіадіс** доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки і політичних наук Університету Арістотеля в Салоніках, Салонікійський університет (Греція)
7. **Левченко Ігор Славович** - кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри забезпечення паливом та мастильними матеріалами Військової академії (м. Одеса)
8. **Маджд Світлана Михайлівна** - доктор технічних наук, професор, професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна)
9. **Швець Катерина Павлівна** - доктор наук з державного управління, доцент (Київ, Україна)
10. **Ясько Віктор Анатолійович** – кандидат військових наук, доцент. Старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Навчально-наукового інституту №2 (підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України) Харківського національного університету внутрішніх справ (Кам'янець-Подільський, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

ЗМІСТ

РОЗДІЛ «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

- Акімов О.О., Шикула Р.Р., Калітник М.С.** 27
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО СТАНДАРТІВ НАТО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
- Акімов О.О., Шикула Р.Р., Акімова Л.М., Калітник М.С.** 49
ПРЕВЕНЦІЯ КОРУПЦІЇ ЧЕРЕЗ КУЛЬТУРУ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ПОСТКОНФЛІКТНИХ СУСПІЛЬСТВАХ
- Акімов О.О., Шикула Р.Р., Акімова Л.М.** 69
ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА
- Андрушко О., Кочеулов А., Капралов К.** 88
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СИСТЕМИ ЖИТЛОВО-ЕКСПЛУАТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Андрушко О., Найдъонов О.** 102
СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЧОВИМ МАЙНОМ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО
- Бабич А.П., Кібіткін С.О.** 111
ЛЬОТНА ПІДГОТОВКА ОПЕРАТОРІВ УПРАВЛІННЯ БЕЗПІЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ ДРУГОГО КЛАСУ (ТАКТИЧНІ) ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО
- Балагур Л.О., Козлюк С.П.** 122
ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ТАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ISSN 3041-1793 Online

- Верховцева І.Г., Христокін Г.В., Третяк О.А., Абисова М.А., Шоріна Т.Г.** 136
БРЕНДИНГ УКРАЇНИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПОТЕНЦІАЛ КІБЕРДИПЛОМАТІЇ
- Волошин В.А., Матняк В.М.** 157
СИСТЕМА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
- Говоров О.В.** 168
РОЗВИТОК СИСТЕМИ КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА
- Голота О.В.** 185
СОЦІАЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗДОБУТТЯ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ
- Гончаренко О.Ю., Кізян Р.В., Олещенко О.А., Охріменко О.В.,** 200
ІНЦИДЕНТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИЯВЛЕННЯМ РАДІОАКТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ ПОЗА РЕГУЛЮЮЧИМ КОНТРОЛЕМ В УКРАЇНІ У 2015–2019 РОКАХ: СТРУКТУРНИЙ, ДОЗИМЕТРИЧНИЙ І ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ
- Гончаров Є.І.** 218
ТАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ БОЙОВИХ НАЗЕМНИХ ДРОНІВ
- Горбачук В.М., Беспалов С.А.** 228
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ У РІВНЯХ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ УКРАЇНИ ТА СУСІДНІХ ДЕРЖАВ 2020–2025 РОКІВ
- Горбунов В.С., Бондар І.В., Дяченко В.Є.** 242
ПЕРСПЕКТИВИ ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА МАСКУВАННЯ ПОЗИЦІЙ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОТИВНИКОМ УДАРНИХ БПЛА ПІД ЧАС СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ
- Гордієнко С.Б., Кобус О.С.** 259
ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВІДНОВЛЕННЯ КРИТИЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА ПРИКЛАДІ РІШЕННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПРИВІЛЕЯМИ

- Гордієнко О.І., Лісняк Ю.В., Новгородченко В.В.** 273
ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗМІСТ БАЗОВОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ДСНС
- Гузенко Є.В., Кришталь С.М.** 288
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ
- Д'яков А.В., Дядюшкін О.В.** 298
ПРОСТОРОВО-ЧАСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОДІЙ НА ОСНОВІ ВІДКРИТИХ ДАНИХ У ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
- Давигора Ю.І., Пролигін А.А.** 311
СИНЕРГІЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДГОТОВКИ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ
- Зайцев І.П., Лісніченко Ю.М., Василенко Є.Ю., Амелін С.В.** 326
ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ВВНЗ УКРАЇНИ
- Зелений І.І., Чебан О.І., Свищ В.С., Король Д.А., Шерстюк А.Д.** 339
ДОСЛІДЖЕННЯ КОНФЛІКТУЮЧИХ АНАЛІТИЧНИХ ОЦІНОК РОЗВИДУВАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
- Зоз Я.І., Душкін Ю.Г., Чебан О.І.** 350
ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМ ТА СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПЛОТНИХ СИСТЕМ (РОБОТИЗОВАНИХ КОМПЛЕКСІВ) ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛ РФ
- Камалов Є.В., Полтораков О.** 359
ПІДГОТОВКА НАСЕЛЕННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ В ІНТЕРЕСАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ: ДОСВІД ПОЛІТИКИ БУДІВНИЦТВА ЗБРОЙНИХ СИЛ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА (2014 – 2026 Р.Р.)

ISSN 3041-1793 Online

- Коваленко В.А.** 371
ДОСЛІДЖЕННЯ СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ ТЕХНІЧНИМ ЗАСОБАМ РОЗВІДКИ ПРОТИВНИКА З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ
- Ковальчук О.Р., Шенько О.Ф.** 382
ІНТЕГРАЦІЯ БОЙОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПРОЦЕС ТАКТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ (ППВР/МДМР) МЕХАНІЗОВАНОЇ БРИГАДИ: ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ТА МАТРИЦЯ СИНХРОНІЗАЦІЇ
- Ковтуненко А.В.** 395
АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ РАДІАЦІЙНОЇ, ХІМІЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Кононова Д.В., Кобус О.С.** 406
МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ БЕЗФАЙЛОВИХ АТАК ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ
- Костюк Д.А.** 421
ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОЗШИРЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ТА ВІДРУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ДЛЯ СИМУЛЯЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ СЦЕНАРІЇВ ТА РОЗРОБКА ПІДХОДІВ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ТРЕНУВАНЬ І НАВЧАННЯ ВІЙСЬКОВИМ
- Кочеулов А.О., Пальченко О.М.** 432
РОЗВИТОК СИСТЕМИ РОЗКВАРТИРУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ: АНАЛІТИЧНО-УПРАВЛІНСЬКА МОДЕЛЬ ТА ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНАМ УПРАВЛІННЯ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ
- Кугот О.Л., Мальченко В.М., Кочетков О.В.** 446
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ВІЙСЬКОВОГО ВПЛИВУ НА ГРОМАДИ
- Курляк М.Д.** 459
РОЛЬ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ, ДИСЦИПЛІНИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

- Луцишин А.М., Солдатенков О.А., Череп'ян Ю.І., Тотров Г.М.** 472
*СУЧАСНІ ЗМІНИ ТАКТИКИ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ НА ПІДСТАВІ АНАЛІЗУ БОЙОВОГО ДОСВІДУ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*
- Маковецький О.М.** 483
*АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ШТУРМОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ
ЗБРОЙНИХ СИЛ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*
- Марченко С.В., Дацков А.В.** 493
*МЕТОДИКА РОБОТИ ОРГАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИКОРДОННОГО ЗА-
ГОНУ ЩОДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ*
- Машков О.А.** 502
*ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У
СФЕРІ КОНТРОЛЮ НАД ЗВИЧАЙНИМИ ОЗБРОЄННЯМИ В ЄВРОПІ*
- Мельниченко С.В., Овчинник В.А., Гудаль С.А., Кулик М.Л.** 518
*ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ БРОНЕТАНКОВОЇ ТЕХНІКИ В УМОВАХ
НАЯВНОСТІ НА ПОЛІ БОЮ ПРОТИВОТАНКОВИХ ЗАСОБІВ ТА ДРОНІВ*
- Мисик А.Б., Більовський О.С.** 531
*УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ АНАЛІЗУ ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ
З УРАХУВАННЯМ СТІЙКОСТІ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО
КОРДОНУ*
- Мицель Д.Ф.** 545
*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА БОЙОВИХ
МОЖЛИВОСТЕЙ ОЗБРОЄННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ТИПОВОЇ
МЕХАНІЗОВАНОЇ БРИГАДИ УКРАЇНИ ТА ТИПОВОЇ МОТО-
СТРІЛЕЦЬКОЇ БРИГАДИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ*
- Мручок І.Д.** 557
*ДОСЛІДЖЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕ-
ЛЕКТУ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ ТА РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО
МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ*
- Напльоков Ю.В.** 569
*ПРОБЛЕМА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ НАД
ЗВИЧАЙНИМИ ОЗБРОЄННЯМИ В ЄВРОПІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ*

ISSN 3041-1793 Online

- Нестеренко Р.В., Споришев К.О., Клішин В.М., Біленкова Л.М.** 582
РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ АРМІЙ КРАЇН ЧЛЕНІВ НАТО
- Окіпняк Д.А., Окіпняк А.С., Баранов А.М., Чмир М.С., Балога В.Т.** 593
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З РОЗМІНУВАННЯ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ БОЙОВИХ ВИКЛИКІВ
- Олесь В.В.** 606
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОБРОБКИ РОЗВИДУВАЛЬНИХ ДАНИХ В ПРОЦЕСІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- Сич Р., Олицький О.** 620
СИНЕРГІЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА БЕЗПЛОТНИХ СИСТЕМ
- Онопрієнко О.С., Шевцов А.Л., Шерстюк А.Д., Онопрієнко В.О.** 629
ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ МАЛИХ ТАКТИЧНИХ ГРУП В УРБАНІЗОВАНИХ РАЙОНАХ
- Охріменко О.В., Согорін А.А., Пурнак В.П.** 645
ІНФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПІД ЧАС СТРАТЕГІЧНОГО РОЗГОРТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
- Павлюк Н.А., Буханевич С.В.** 658
ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ ТА ПЕРЕДАВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ ДО ГАЛУЗЕВОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
- Парій С.Г.** 669
ВПЛИВ РІВНЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ
- Савченко В.В.** 679
ОСОБЛИВОСТІ ДОМЕННОГО ВПЛИВУ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ НА НАСТУПАЛЬНІ, ОБОРОННІ ТА СТАБІЛІЗАЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ СИЛ ОБОРОНИ

- Сахневич Б.В.** 693
МЕТОДИКА ПЛАНУВАННЯ ПОТРЕБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
- Серга А.І.** 706
РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОЇ АПРОБАЦІЇ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ ТА ДОБОРУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ НА ПОСАДАХ ОСІБ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ: ДОСВІД КРАЇН НАТО
- Сергєєв В.Г., Лугіна Н.А.** 724
ПРОТИДІЯ КІБЕРЗАГРОЗАМ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
- Сергєєв В.Г., Лугіна Н.А.** 734
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ
- Синьогуб С.С.** 745
ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ
- Сирий В.М., Синявіна Ю.В., Бутенко Т.А., Чалий І.В., Чаговець В.В.** 760
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА У ГЛОБАЛЬНОМУ КІБЕРПРОСТОРІ
- Сіпко Є.О., Душкін Ю.Г.** 774
АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ РАКЕТНОЇ ЗБРОЇ ЗС РФ ПІД ЧАС ВІЙНИ З УКРАЇНОЮ
- Согорін А.А., Бірюков О.І., Габрик Р.В.** 785
ПОРІВНЯЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАКТИЧНИХ СТРІЛЬБ ТА СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
- Согорін А.А., Доля С.В., Бірук А.І.** 799
ЗАСАДИ МЕДІАОСВІТИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ

ISSN 3041-1793 Online

- Сокульський І.М., Павленко В.О., Дунаєвська О.Ф.** 812
ОЦІНКА СТРЕСОВИХ РЕАКЦІЙ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СТРЕСОГЕННИХ ЧИННИКІВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
- Солодун Є.В., Король Д.А.** 828
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДЕКОМПОЗИЦІЇ ТА ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПРИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІЙ РОБОТІ У ВІЙСЬКОВІЙ ЧАСТИНІ
- Сухотеплий В.М., Шаповалова Т.В., Стаднік В.В., Литвин А.В., Нікора І.В., Ковалевська Н.В., Першин О.В., Мащенко І.А.** 842
РОЗРОБКА МЕТОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ЗАВАДОЗАХИЩЕНОСТІ БЕЗДРОТОВИХ СЕНСОРНИХ МЕРЕЖ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИНАМІЧНОГО ХАОТИЧНОГО ПРОЦЕСУ
- Тимченко С.Ю., Макаренко О.П.** 867
БЕЗПЛОТНІ ЛІТАЛЬНІ ЗАСОБИ З РАДІОЕЛЕКТРОННОЮ РОЗВІДКОЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІЯВЛЕННЯ ТА ЗНИЩЕННЯ ІНШИХ БПЛА
- Тушко Д.А., Біжик А.В.** 877
УЧАСТЬ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ У РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: ВІЙСЬКОВО-СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЛІ ПЛАЦДАРМУ, ЛОГІСТИКИ ТА ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ (2022–2026)
- Федоров В.В., Чорна А.М., Кулімов С.А., Ткачук О.М., Кочин В.Д.** 891
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ У ЄС ТА УКРАЇНІ
- Чайка Н.Г.** 902
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА БОЙОВІ МОЖЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНИХ СИЛ КРАЇН ПРИЧОРНОМОР'Я
- Чиркова Т.І.** 913
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ НОВОУТВОРЕНЬ ВНАСЛІДОК COVID -19 ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ РІЗНИХ КРАЇН

Шевченко М.О. 922
ТАКТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ЗБРОЄЮ, БОЄПРИПАСАМИ ТА ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ

Шиляєв Ю.В., Князєв С.М., Кільдеров Д.Е., Сениш І.Я. 936
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ КАДРОВИХ РІШЕНЬ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Школярєнко В.В. 949
ПАРАДИГМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКОВОЇ СТРАТЕГІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ І СТРУКТУРНІ СКЛАДОВІ

РОЗДІЛ «Право»

Kyrdan B.V., Polishko N.L., Churpita H.V. 963
NON-FULFILMENT OF CONCESSION OBLIGATIONS: FOREIGN EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION

Myronenko V.P., Skrynyk M.V. 974
ON THE INTERPRETATION OF MEDICAL MALPRACTICE IN PRIVATE LAW DOCTRINE

Senyk S.V., Gutnyk V.V. 988
LEGAL FOUNDATIONS FOR THE CREATION OF THE INTERNAL ELECTRICITY MARKET IN THE EUROPEAN UNION

Turchynjak Ya.I., Slyvka S.S. 998
NATURAL-LEGAL EDUCATION: FEATURES OF SPIRITUAL METHODS

Ананьєв П.О., Лазарєнко А.М. 1007
ГРУБА НЕОБЕРЕЖНІСТЬ У ДТП: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Аркуша Л., Чернов О., Хижняк Є. 1019
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ПРОФАЙЛІНГУ В СИСТЕМІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

ISSN 3041-1793 Online

- Баскаков А.Ю.** 1035
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ КОНФІСКАЦІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ
- Бедратий Ю.В., Горбова Н.А., Неофіта Д.Б.** 1050
ОБМЕЖЕННЯ СВОБОДИ ПІДПРИЄМНИЦТКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ
- Бєлкін Л.М., Юринець Ю.Л., Бєлкін М.Л.** 1063
ПАРАДОКС ГАРАНТІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ ЗА БУДАПЕШТСЬКИМ МЕМОРАНДУМОМ: «ГАРАНТИ» «ДІЛЯТЬ» УКРАЇНУ
- Бистрицький Б.** 1079
ЗАСАДИ РОЗСЛІДУВАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЩОДО ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ
- Бодунова О.М., Хмизова О.В.** 1092
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМ ЮРИСТАМ: ПРАВНИЧИЙ ВИМІР
- Брянкін А.С., Потіхенський А.І.** 1105
СТАТУТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОЇ РОБОТИ У ВІЙСЬКОВІЙ ЧАСТИНІ: КОДИФІКАЦІЯ КЛЮЧОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПОМІЧНИКА КОМАНДИРА БРИГАДИ З ПРАВОВОЇ РОБОТИ (ЮРИСКОНСУЛЬТА БРИГАДИ)
- Буга Г.С., Буга В.В.** 1120
АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Будник Л.А.** 1132
ЗАХИСТ ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ
- Булькач С.П.** 1145
СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

- Верейці О.В., Падун Р.В.** 1159
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ВІДНОСИНАХ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА
- Габорець О.А., Лунгол О.М.** 1177
КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД
- Івашко С.В.** 1195
ІНСТИТУТ КОРУПЦІЇ В КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
- Іжик А.В.** 1205
ЕВОЛЮЦІЯ КРЕДИТНИХ ПРАВОВІДНОСИН
- Кіреєва О.С., Єрмоєнко В.О.** 1219
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
- Коваленко С.С.** 1233
ОБШУК ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ
- Ковальова Т.І., Баранько В.В.** 1247
НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
- Комаринська Ю.Б., Азарова В.А., Киричук А.А.** 1261
КОМУНІКАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВЕРБАЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ
- Корецька В.В.** 1277
ОКРЕМА СУДДІВСЬКА ДУМКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

ISSN 3041-1793 Online

- Костюкевич О.К.** 1291
ЕКСПЕРТНЕ ЮРИДИЧНЕ ЗНАННЯ У СИСТЕМІ ДОКТРИНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: НОРМАТИВНИЙ, СВІТОГЛЯДНИЙ І ПРАГМАТИЧНИЙ ВИМІРИ
- Котов С.М., Музика Б.Ю., Мороз Т.І., Кмицяк М.В., Вихопень О.Б.** 1303
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ У ЗВО МВС УКРАЇНИ
- Кривопуск О.Г.** 1320
ЩОДО ПОНЯТТЯ, ЗМІСТУ ТА МІСЦЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВИБОЧИХ ПРАВ І СВОБОД У СТРУКТУРІ ЗЛОЧИННОСТІ
- Крижановська О.В.** 1333
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В СУДАХ УКРАЇНИ
- Крижановський А., Канцір В.** 1345
ОКРЕМІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ
- Кузнецова Л.В., Гарбазей Д.О.** 1354
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ
- Кузьменко О.В., Шевченко Л.В., Чорна В.Г.** 1366
ЄВРОПЕЙСЬКІ МУЗЕЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ
- Лобач А.В., Рудая М.І.** 1377
СУДОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: АДАПТАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ
- Лобурець Н.Д., Потіхенський А.І.** 1387
ОХОРОНА ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДРОЗДІЛІВ

- Логвиненко Б.О.** 1399
МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ СУДДІВ ТА ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ МІСЦЕВИХ СУДІВ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ
- Мазур В.В., Петрина В.Н., Полішко Н.Л.** 1408
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В УКРАЇНІ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ
- Малєєв Є.С.** 1421
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ
- Маньгора В.В., Бережок В.Р., Мельник І.Ф.** 1435
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
- Мердова О.М., Умрихіна І.О., Кіблик Д.В., Кісіль М.Л., Чепеляк В.С.** 1451
РОЛЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ
- Молчанов Р.Ю.** 1465
АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПОЛІЦІЇ США ЩОДО ДРІБНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ПРАВОВА ПРИРОДА, МЕЖІ ДИСКРЕЦІЇ ТА ПАРАДОКСИ ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ
- Мудрак Р.М.** 1475
ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВИХ ІНСТИТУТІВ: ЕТАПИ, МЕХАНІЗМИ ТА КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНОСТІ
- Озюменко Є.Ю.** 1485
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗМЕНШЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
- Осауленко А.О.** 1506
МІСЦЕ ТА РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ У МЕХАНІЗМІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ISSN 3041-1793 Online

- Островський С.О., Панченко М.В.** 1514
*АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ
ВІДНОВЛЕННЯ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОГО МАЙНА,
ПОШКОДЖЕНИХ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ
ФЕДЕРАЦІЇ*
- Пісоцька К.** 1525
*АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ
ЦИВІЛЬНОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УМОВАХ ДІЇ ОСОБЛИВИХ
ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ: ВОЄННОГО ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНІВ*
- Покрише Д.А., Пузиревський М.В.** 1533
*МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМА-
ЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПЕРСОНАЛУ ДКВС УКРАЇНИ*
- Санакоев Д.Б.** 1546
*РОЗСЛІДУВАННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО НАБУТТЯ ПРАВА НА
ЗЕМЛЮ ДЕРЖАВНОЇ АБО КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ЩО ВЧИ-
НЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ*
- Стрілець Б.В.** 1557
*ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У
ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ РУХУ КАПІТАЛУ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ*
- Тимошенко Є.А.** 1570
*ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕК-
ТУ В ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ*
- Українець М.** 1579
*СУВЕРЕННА РІВНІСТЬ ДЕРЖАВ ТА АСИМЕТРІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕР-
ЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР*
- Циганов О.Г.** 1593
*ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ЙОГО
ВИКОРИСТАННЯ У РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ*
- Черненко Т.В., Яцик Т.П.** 1603
*ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ПІД ЧАС
ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ*

- Чернецька О.В.** 1615
РОЗСЛІДУВАННЯ МАРОДЕРСТВА ЯК ВОЄННОГО ЗЛОЧИНУ В УКРАЇНІ

РОЗДІЛ «Економіка»

- Bondarchuk M.K., Koriahin V.M.** 1628
FINANCIAL ACTIVITY OF PARTICIPANTS IN INTEGRATED BUSINESS STRUCTURES IN UKRAINE

- Білецький І.В., Угоднікова О.І.** 1648
КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

- Бурак В.Г., Юріна Ю.М.** 1661
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

- Головня О.М., Чемерис Ю.С.** 1673
НАЦІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

- Данилюк І.В.** 1687
УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ ПІДПРИЄМСТВА: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ

- Дикань В.Л., Овчиннікова В.О., Дячук А.В.** 1699
РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОТОВРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ЕКОНОМІЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

- Квасній Л.Г., Ахек'ян А.М., Шульжик Ю.О., Микита В.Р.** 1712
АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ ТА ВИКЛИКІВ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

ISSN 3041-1793 Online

- Ковнір О.О.** 1723
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА
- Костень О.О.** 1737
СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ СЛІДСТВА
- Ловкайтес В.С.** 1746
СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
- Нечаєв Д.С.** 1759
СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АДАПТИВНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ЗМІН
- Опалько В.В., Самойлов Д.О.** 1775
ІНДЕКС БОРГОВОЇ СТІЙКОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
- Поковба Д.В.** 1792
РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ АДАПТАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО КРИЗОВИХ УМОВ ВІЙНИ
- Станіславик О.В., Коваленко О.М.** 1804
ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОДІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ НА ОСНОВІ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПІДХОДУ

РОЗДІЛ «Публічне управління та адміністрування»

- Sukhorukova A.L., Dergach Ya.O., Tsyhankova Ye.O., Tyurenkova K.V., Zizda N.Ye.** 1819
MANAGEMENT RISKS AND LEADERSHIP COMPETENCES OF A MANAGER IN THE CONTEXT OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE

- Антонова Л.В., Шульга А.А.** 1833
СТРУКТУРНІ ЗМІНИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВИМУШЕНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН
- Бакуменко Р.О., Кульчицький О.С.** 1846
СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЙ ТУРЕЧЧИНИ: ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ, ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ТА РЕПУТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
- Бараш В.Д.** 1859
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ЦИФРОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВ
- Бельська Т.В., Гайдученко С.О., Калашнікова Х.І.** 1884
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЧНИМИ ВІДХОДАМИ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
- Бондарчук Н.В.** 1898
ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ДЕРЖАВНУ АГРАРНУ ПОЛІТИКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ
- Василенко Н.В.** 1911
ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ
- Грицко Р.Ю.** 1919
ЦЕНТРАЛІЗОВАНА ПСЕВДОІНТЕГРАЦІЯ ПОЛІКЛІНІК В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВІ ДИСБАЛАНСИ, КОМУНІКАЦІЙНІ ВТРАТИ ТА НЕМИНУЧІСТЬ ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ ВЕЛИКИХ МЕДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ
- Димитрова Т.К.** 1931
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ В КРАЇНАХ ЄС
- Довженко В.А., Цаплюк К.Р.** 1943
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

ISSN 3041-1793 Online

- Дубич К.В., Тарасенко Д.Л., Токарева В.І.** 1958
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я: ДОСВІД ЕСТОНІЇ ТА СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ДЛЯ УКРАЇНИ
- Євсюкова О.В., Козловець М.А.** 1972
ДЕРЖАВНА ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ
- Живко З.Б., Панченко В.А., Кухарська Л.В., Шегинська А.І.** 1995
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ КІБЕРБЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
- Жук О.І., Дегтяр О.А.** 2009
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Замрига А.В., Омельченко А.В., Шевченко Л.В.** 2024
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ АРХІТЕКТУРИ ТА ІНЖИНІРИНГУ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ
- Карпінський Б.А.** 2035
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ НАЦІЄТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ
- Кияк М.Т.** 2063
СТАНОВЛЕННЯ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ КРАЇН БАЛТІЇ ЯК АКТОРІВ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ ТА НОВІТНІ АВТОКРАТІЇ
- Клименко Н., Таран Є.** 2082
БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАГРОЗ
- Коваль Г.В., Татаренко В.Б.** 2093
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ЯК ОБ'ЄКТОМ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

- Криштанович М.Ф.** 2105
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА
- Крушельницька Т.А., Пленцак В.А.** 2114
ПОСИЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗА ЗАСТОСУВАННЯ РЕДУКЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
- Лисенко С.О.** 2131
ПРИНЦИП ПЕРСОНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР
- Олійник К.К.** 2144
ПРОБЛЕМИ ТА ОБМЕЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ЗАЛІЗНИЧНІЙ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
- Осипов Д.М.** 2160
ДОСВІД ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ
- Проданик В.М.** 2175
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ
- Русинюк М.М.** 2188
АДАПТАЦІЯ ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РОЗБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ ДО ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ
- Саханенко С.Є., Луханін В.В., Мануїлова К.В.** 2203
ВІЙСЬКОВО-АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТАРОСТ У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ
- Серветник В.** 2215
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ВЕТЕРАНСЬКОЮ ПОЛІТИКОЮ: ВИКЛИКИ СЛУЖБИ В РЕЗЕРВІ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

ISSN 3041-1793 Online

- Сидоренко Н.С., Дзюба І.В.** 2224
ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ МІЛІТАРИЗОВАНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ДО ЧЛЕНСТВА В ЄС
- Стретович А.В.** 2237
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ БЕЗПЕКОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
- Ткаченко І.В.** 2249
ФІЛОСОФІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ (2014–2021 РР.): ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІЗІЇ ТА МІСІЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
- Толкованов В.В., Щербак Н.В.** 2262
РОЛЬ СТАРОСТИ У РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (МІЖМУНІЦИПАЛЬНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ)
- Трегубенко Г.П.** 2275
РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ У СОЦІАЛЬНОМУ ЗАХИСТІ ТА АДАПТАЦІЇ КАТЕГОРІЙ ГРОМАДЯН, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ
- Фалько Д.І.** 2289
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
- Цецик Я.П.** 2301
ВПЛИВ СУЧАСНИХ СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕЧНИМИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИМИ УСТАНОВАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

РОЗДІЛ «Політологія»

- Бєлоусова Н.Б., Строганова А.О.** 2311
ПРАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КІБЕРДИПЛОМАТІЇ: РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

- Дацків І.Б.** 2322
*ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ТА ЕТИКЕТ У СИСТЕМІ ЗОВНІШ-
НЬОПОЛІТИЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК І
СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ*
- Дидик О.В.** 2337
*МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ В КООРДИНАТАХ АНТИКО-
РУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: БЕЗПЕКОВІ ПРІОРИТЕТИ ТА ВНУТРІШ-
НЬОПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ*
- Зелик І.В., Липчук О.І.** 2356
*ІДЕОЛОГІЯ «РУСЬКОГО МІРА» В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ РФ ПРОТИ
УКРАЇНИ: СПРОБА ДЕКОНСТРУКЦІЇ*
- Кваша О.П., Гельбак А.М., Чоста К.С.** 2369
*ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ
СУСПІЛЬСТВА ЯК ФОРМИ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СИСТЕМИ
ВІДНОСИН*
- Кипич І.В., Букорос Т.О., Сцібан Б.Є.** 2381
ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИЧНОГО КОНСАЛТИНГУ
- Кипич І.В., Фастовець Н.В., Курсон І.Л.** 2394
ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА ВИКЛИКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО НАТО
- Кіщун А.І., Козак М.В., Ярема В.І.** 2403
*ГЕОПОЛІТИЧНА СУБ'ЄКТНІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ:
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТАЦІЇ ДЕРЖАВИ ТА РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА У ЗМІЦНЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ*
- Клименко М.В., Данилов С.В.** 2415
*ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ДЕРЖАВНУ ПОЛІТИКУ
ПОДОЛАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ КРИЗ*
- Климончук В., Ломака І.** 2426
*РЕЛІГІЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ
ТА КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА*

ISSN 3041-1793 Online

- Новосколькова Л.О., Демідов Д.В., Русанова М.І.** 2440
РЕСУРСНЕ БАГАТСТВО ЯК ЧИННИК ЕСКАЛАЦІЇ ЗБРОЙНОГО НАСИЛЛЯ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ
- Опанасенко О.А.** 2459
МОДЕЛІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ЩОДО УКРАЇНИ (2014–2024 РР.): ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ
- Перевода Є.В., Семко В.Л., Місержи С. Д.** 2476
НОВИЙ ФОРМАТ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ (В КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДНЯ РУМУНСЬКОЇ МОВИ)
- Радіонова Л.О., Михайлова І.О.** 2490
КАНТ VS ГЕГЕЛЬ: ПРАВА ДЕРЖАВА І ДЕРЖАВНИЙ ЕТАТИЗМ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ
- Тростенюк Т.М., Попович Н.В.** 2501
ЕСТОНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКИМ ІРЕДЕНТИСТСЬКИМ НАРАТИВАМ
- Чупрій Л.В., Нагребельний А.О.** 2513
ІДЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РАШИЗМУ ЯК ЛЮДИНО-НЕНАВИСНИЦЬКОЇ ДОКТРИНИ

ISSN 3041-1793 Online

РОЗДІЛ «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

УДК 349.3:355.11(477):061.1(100)

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-4\(21\)-27-48](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-4(21)-27-48)

Акімов Олександр Олексійович доктор наук з державного управління, професор, Заслужений економіст України, Науково-методичний центр кадрової політики Міністерства оборони України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-9557-2276>

Шикун Ростислав Ростиславович викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін факультету радіаційного, хімічного, біологічного захисту та екологічної безпеки Військового інституту танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кандидат педагогічних наук, доцент, <https://orcid.org/0000-0003-0609-0660>

Калітнік Максим Сергійович Науковий центр проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони, Національний університет оборони України, м. Київ, полковник, <https://orcid.org/0000-0002-7897-9138>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ: АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО СТАНДАРТІВ НАТО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз правового регулювання соціальних гарантій військовослужбовців в Україні в умовах воєнного стану та євроатлантичної інтеграції. Проаналізовано конституційні та законодавчі засади соціального захисту військовослужбовців, систему грошового, медичного, житлового, пенсійного та компенсаційного забезпечення, а також практику їх правозастосування. Обґрунтовано, що соціальні гарантії військовослужбовців мають розглядатися як міжгалузевий інститут і структурний елемент спеціального правового статусу військового, який виконує компенсаторну, мотиваційну та кадрово-стабілізаційну функції в секторі безпеки й оборони. Узагальнено наукові підходи до визначення змісту соціального захисту військовослужбовців та доведено необхідність розме-

жування рівня декларативних прав і рівня процедурних механізмів їх реалізації. Здійснено порівняльний аналіз підходів НАТО та Європейського Союзу до регулювання соціальних гарантій військовослужбовців і ветеранів, що дозволило виявити відмінність між кадрово-оборонною логікою соціального забезпечення (характерною для НАТО) та соціально-правовою рамкою прав людини і соціальної держави (характерною для ЄС). Доведено, що адаптація українського законодавства має поєднувати обидві логіки шляхом гармонізації нормативної бази, посилення інституційних та фінансових механізмів, стандартизації процедур, цифровізації адміністрування та розвитку сервісно-реінтеграційної моделі підтримки військовослужбовців і ветеранів. Запропоновано стратегічні напрями вдосконалення національного законодавства з урахуванням принципів ефективності прав, правової визначеності, кадрової стійкості та соціальної інтеграції. Зроблено висновок, що якість системи соціальних гарантій визначається не лише обсягом проголошених прав, а передусім дієвістю процедур їх реалізації, стабільністю фінансування та здатністю держави забезпечити гідний рівень життя військовослужбовців і членів їхніх сімей як під час служби, так і після її завершення.

Ключові слова: соціальні гарантії військовослужбовців, правове регулювання, соціальний захист, сектор безпеки й оборони, адаптація законодавства, стандарти НАТО, стандарти Європейського Союзу, пенсійне забезпечення, медичне забезпечення, ветеранська політика.

Akimov Oleksandr Oleksiyovych Doctor of Sciences (Public Administration), Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor, Ministry of Defence of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-9557-2276>

Shykula Rostyslav Rostyslavovych candidate of pedagogical sciences, associate professor, lecturer at the Department of Tactical and Special Disciplines, Faculty of Radiation, Chemical, Biological Protection and Environmental Safety, Military Institute of Armored Forces of National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0003-0609-0660>

Kalitnyk Maksym Serhiyovych Building Integrity Training and Education Center, National Defence University of Ukraine, Colonel, <https://orcid.org/0000-0002-7897-9138>

LEGAL REGULATION OF SOCIAL GUARANTEES FOR MILITARY PERSONNEL IN UKRAINE: ADAPTATION OF NATIONAL LEGISLATION TO NATO AND EUROPEAN UNION STANDARDS

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the legal regulation of social guarantees for military personnel in Ukraine under the conditions of

ISSN 3041-1793 Online

martial law and Euro-Atlantic integration. It examines the constitutional and legislative foundations of social protection for military personnel, the system of monetary, medical, housing, pension, and compensatory support, as well as the practice of their implementation and enforcement.

It is substantiated that social guarantees for military personnel should be considered as an intersectoral legal institution and a structural element of the special legal status of a servicemember, performing compensatory, motivational, and personnel-stabilizing functions within the security and defence sector. Scholarly approaches to defining the content of social protection for military personnel are summarized, and the necessity of distinguishing between the level of declarative rights and the level of procedural mechanisms for their implementation is demonstrated. A comparative analysis of the approaches of NATO and the European Union to the regulation of social guarantees for military personnel and veterans has been conducted, which has made it possible to identify the distinction between the personnel-defence logic of social provision (characteristic of NATO) and the socio-legal framework of human rights and the welfare state (characteristic of the EU). It is argued that the adaptation of Ukrainian legislation should combine both logics through the harmonization of the regulatory framework, strengthening of institutional and financial mechanisms, standardization of procedures, digitalization of administration, and the development of a service-oriented reintegration model for supporting military personnel and veterans.

Strategic directions for improving national legislation are proposed, taking into account the principles of effectiveness of rights, legal certainty, personnel resilience, and social integration.

It is concluded that the quality of the system of social guarantees is determined not only by the scope of proclaimed rights, but primarily by the effectiveness of their implementation procedures, the stability of funding, and the state's capacity to ensure a dignified standard of living for military personnel and their family members both during service and after its completion.

Keywords: social guarantees of military personnel, legal regulation, social protection, security and defence sector, legislative adaptation, NATO standards, European Union standards, pension provision, medical support, veterans' policy.

Постановка проблеми. В умовах тривалого функціонування правового режиму воєнного стану та одночасного стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в НАТО та Європейському Союзі (далі – ЄС) особливої актуальності набуває питання правового регулювання соціальних гарантій військовослужбовців. Соціальне забезпечення військовослужбовців є не лише елементом державної соціальної політики, а й ключовим чинником підтримання боєздатності, мотивації, кадрової стабільності та довіри до інститутів сектору безпеки й оборони.

Незважаючи на існуючий масив нормативно-правових актів, що регламентують статус військовослужбовців, система соціальних гарантій в Україні відзначається нестабільністю правового регулювання та залежністю від бюджетних обмежень. Крім того, існує потреба у приведенні національного законодавства у відповідність до стандартів НАТО та *acquis* ЄС, зокрема у частині забезпечення належного рівня соціального захисту, прозорості механізмів фінансування, гарантування прав членів сімей військовослужбовців, реабілітаційних і адаптаційних програм, а також довгострокових пенсійних і компенсаційних механізмів. Це зумовлює необхідність теоретичного осмислення та вироблення практико-орієнтованих підходів до вдосконалення нормативної бази з урахуванням міжнародного досвіду та сучасних безпекових викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і нормативно-правових актів засвідчує комплексний характер правового регулювання соціального захисту військовослужбовців в Україні в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів. М. Кварацхелія (2023) [1] розглядає захист прав військовослужбовців крізь призму гарантій, що трансформуються під впливом війни. Л. Русаль (2025) [9] аналізує окремі аспекти соціально-правового забезпечення, наголошуючи на міжгалузевому характері відповідних гарантій, тоді як В. Теремецький та С. Кельбя (2024) [12] підкреслюють значення адміністративно-правових механізмів реалізації соціального захисту. Н. Хортюк (2023) [13] та В. Шевердіна (2024) [14] розкривають зміст соціальних гарантій у контексті трудового законодавства та сучасного стану правового забезпечення військовослужбовців і членів їх сімей.

Нормативну основу становлять положення Конституції України, зокрема стаття 17 [10], а також її офіційне тлумачення Конституційним Судом України [11], що визначає соціальний захист військовослужбовців як обов'язок держави. Ключове значення мають Закони України [4; 5; 6; 7], а також підзаконні акти щодо грошового забезпечення та виплат під час воєнного стану [3; 4]. Практика правозастосування відображена у рішенні Верховного Суду у зразковій справі № 640/13029/22 [8], що конкретизує стандарти реалізації соціальних гарантій. У контексті європейської інтеграції та гармонізації із стандартами НАТО значну роль відіграють положення статті 34 Хартії основоположних прав ЄС [15], Регламенту (ЄС) № 883/2004 щодо координації систем соціального забезпечення [22], а також політики Європейської Комісії у сфері соціального захисту [17]. Розвиток сектору безпеки й оборони України з урахуванням стандартів НАТО відображений у відповідних аналітичних матеріалах та офіційних документах Альянсу [16; 18; 19; 24], а також у звіті Європейського Парламенту щодо реалізації Спільної політики безпеки та оборони [22].

ISSN 3041-1793 Online

Таким чином, сучасні наукові підходи та нормативно-правові джерела формують багаторівневу систему соціального захисту військовослужбовців, яка поєднує конституційні гарантії, спеціальне законодавство, судову практику та міжнародні стандарти, що набувають особливої ваги в умовах війни та наближення України до членства в ЄС і НАТО.

Метою дослідження є комплексний аналіз правового регулювання соціальних гарантій військовослужбовців в Україні та обґрунтування напрямів адаптації національного законодавства до стандартів НАТО та Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Згідно частини 5 статті 17 Конституції України держава прямо зобов'язана забезпечувати соціальний захист громадян, які перебувають на службі у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей [10]. Дане положення доводить, що соціальні гарантії є формою державного обов'язку згідно військовослужбовців та їх сімей, тобто предмет регулювання розширений за межі індивідуального правового статусу.

На рівні спеціального законодавства базовим актом виступає Закон України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, який закріплює, що соціальний захист військовослужбовців – це діяльність держави зі встановлення системи правових і соціальних гарантій, спрямованих на забезпечення реалізації їхніх конституційних прав та задоволення матеріальних і духовних потреб відповідно до особливого характеру служби [7]. Важливо, що Закон пов'язує гарантії не тільки з матеріальними виплатами, а й із компенсацією обмежень, притаманних службі (ризик, спеціальний режим, обмеження певних прав), що в теорії права дозволяє розглядати їх як компенсаторно-стимулювальний інструмент держави.

У науковій літературі домінує підхід, за яким соціальні гарантії військовослужбовців є нормативно визначеною системою заходів, що забезпечують належний рівень соціального забезпечення та підтримки з огляду на особливу службу. Зокрема, Н. Хортюк підкреслює роль соціальних гарантій у задоволенні потреб військовослужбовців та членів сімей у період воєнного стану [13]. На нашу думку, для військової служби характерний публічно-правовий режим (службові обов'язки, дисциплінарні стандарти, спеціальні підстави відповідальності), а отже гарантії потрібно концептуалізувати як міжгалузевий інститут. В. Шевердіна, аналізуючи правову основу соціального забезпечення військових, наголошує на необхідності єдності системи соціального та правового захисту та на державній політиці гарантування сприятливих умов у ключових сферах життєдіяльності [14]. Погоджуючись із тезою про системність, варто уточнити, що “єдність” має досягатися не механічною уніфікацією пільг, а узгодженістю правових

механізмів (визначеність підстав, прозорі процедури, передбачуваність фінансування, мінімізація колізій).

Окрему теоретичну вагу має позиція Конституційного Суду України, який у 2022 році прямо вказав, що реалізація частини 5 статті 17 Конституції України потребує якісного й ефективного законодавчого регулювання та механізмів державної підтримки, а метою такого регулювання є всебічне соціальне забезпечення, що компенсує встановлені законом обмеження та умови служби й підвищує мотивацію особового складу [11]. Для адаптації до стандартів НАТО/ЄС дане рішення є методологічною підставою, оскільки узгодження з міжнародними стандартами має оцінюватися через критерії ефективності, компенсаторності й мотиваційної спроможності законодавства.

Таким чином, соціальні гарантії військовослужбовців у національному праві доцільно визначати як закріплену законом міжгалузеву систему державних забезпечувальних, компенсаційних і сервісних механізмів, спрямованих на належний рівень захисту військовослужбовця та його сім'ї з огляду на особливий публічно-правовий характер військової служби.

Правовий статус військовослужбовця обґрунтовано розглядається як спеціальний, у якому поєднано права і свободи, обов'язки, обмеження, відповідальність, а також гарантії. Саме гарантії забезпечують "працевдатність" статусу, тобто перетворюють нормативно задекларовані права на реально здійсненні можливості. М. Кварацхелія підкреслює, що соціальні гарантії впливають із характеру служби, пов'язаної з ризиком для життя та здоров'я, а також із обмеженням частини конституційних прав, що потребує компенсаторного механізму держави [1]. Твердження пояснює, чому соціальні гарантії для військових мають підвищений стандарт порівняно із загальними соціальними гарантіями населення.

В. І. Теремецький пропонує тлумачити соціальний захист військовослужбовців як систему гарантій для задоволення матеріальних потреб відповідно до особливого виду службової діяльності та статусу [12]. погоджуємося частково, адже редукція лише до матеріальних потреб не охоплює критично важливі складові сучасної моделі соціальних гарантій – медико-реабілітаційні, психологічні, освітні, правові та реінтеграційні сервіси. На це прямо вказує і Л. Русаль, включаючи до соціально-правового захисту військовослужбовців медичну допомогу і реабілітацію, пенсійне забезпечення, освіту, правову й психологічну допомогу та належні умови служби [9]. Отже, у структурі статусу соціальні гарантії мають розумітися як комплекс матеріальних і нематеріальних правомірних очікувань, забезпечених державою.

Для цілей адаптації до стандартів НАТО та ЄС важливо розвести два рівні – проголошені права та гарантії як норми-механізми (процедури реалізації, стандарти послуг, фінансове забезпечення, контроль і відповідальність).

ISSN 3041-1793 Online

Практика конституційної юрисдикції прямо підсилює другий рівень, вимагаючи саме механізмів забезпечення державної підтримки, що наближає український підхід до європейського розуміння “ефективності прав”, а також до натовської управлінської логіки, де акцент робиться на стандартованих процедурах і належному адмініструванні персоналу [19]. Отже, соціальні гарантії доцільно концептуалізувати як структурний елемент спеціального правового статусу військовослужбовця, який виконує компенсаторну та забезпечувальну функції, причому ключовим критерієм якості гарантій виступає наявність ефективних процедур і механізмів реалізації.

Сектор безпеки й оборони в українській правовій доктрині та законодавстві розуміється як система державних органів і сил, діяльність яких спрямована на захист національних інтересів, суверенітету та територіальної цілісності. Нормативною рамкою тут є Закон України “Про національну безпеку України” [5]. Соціальне забезпечення військових виступає інструментом кадрової стійкості, адже без належних гарантій неможливі комплектування, утримання персоналу, відновлення боєздатності та сталість професійного ядра.

Публічне адміністрування соціального захисту військовослужбовців фактично поєднує три контури:

- *нормативний*: закони, підзаконні акти, стандарти процедур);
- *інституційний*: МОУ, інші органи сектору, фонди/служби, механізми виплат і послуг;
- *ресурсний*: бюджетне фінансування, компенсаційні програми, управління ризиками.

Практична значущість такого підходу підтверджується тим, що профільні інституції сектору оборони самі формують інформаційно-нормативні роз’яснення щодо соціального захисту, наприклад, роз’яснення МОУ щодо зарахування часу служби в особливий період до вислуги років та інших видів стажу [2]. Це свідчить, що соціальні гарантії є частиною управління персоналом сектору.

З позиції адаптації до стандартів НАТО та ЄС варто зазначити, що НАТО не уніфікує внутрішні системи соціального забезпечення для національних армій держав-членів так само, як ЄС у загальному випадку не замінює національні системи соціального захисту, а координує їх для цілей мобільності (наприклад, через Регламент (ЄС) № 883/2004 про координацію систем соціального забезпечення) [21]. Водночас самі інституції НАТО демонструють, що оплата, надбавки, відпустки та соціальне страхування є стандартним соціальними компонентами регульованої екосистеми персоналу, що відображено, наприклад, у правилах, які містять розділ про соціальне забезпечення та страхування [16]. Для України це означає, що адаптація має фокусуватися принципах управління гарантіями (прозорість, передбачу-

ваність, стандарти процедур, належне адміністрування, цифровізація обміну даними), що узгоджується й із європейською логікою поступового використання цифрових технологій у сфері соціального забезпечення [20].

Таким чином, аналіз дозволяє визначити соціальні гарантії військовослужбовців як конституційно зумовлений міжгалузевий інститут, що є складовою спеціального правового статусу військового та одночасно елементом кадрової політики сектору безпеки й оборони. Ключовим критерієм їх відповідності є ефективність механізмів реалізації, що прямо кореспондує позиції Конституційного Суду України та створює методологічну основу для подальшого аналізу адаптації національного законодавства до підходів НАТО та ЄС.

Сегмент пенсійного забезпечення військовослужбовців винесено у Закон України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” № 2262-ХІІ [6]. Така законодавча “двоканальність” є типовою для публічно-правових режимів служби, однак вона ж створює ризики колізій на стику понять “вислуга”, “грошове забезпечення для обчислення пенсії”, “перерахунок”, що особливо гостро проявляється за умов частих змін у системі грошового забезпечення.

У частині грошового забезпечення під час воєнного стану спеціальний режим додаткових виплат унормовано постановою КМУ № 168 від 28 лютого 2022 року [3]. Водночас, практика Верховного Суду щодо застосування постанови № 168 ілюструє, що навіть відносно “оперативні” акти воєнного часу можуть породжувати прогалини/неоднозначність у колі отримувачів або умовах нарахування, що прямо впливає на правову визначеність соціальних гарантій для військовослужбовців [8].

Таким чином, конституційна модель особливого соціального захисту об’єктивно вимагає від законодавця та уряду забезпечення гарантій, їх дієвості та передбачуваності, що є базовою передумовою для подальшої адаптації національного регулювання до управлінських підходів НАТО і до європейського принципу ефективності прав.

Що стосується грошового забезпечення, принагідно зазначити, що українська модель поєднує базові елементи (оклади) та варіативні компоненти (надбавки, доплати, премії, одноразові виплати), що нормативно структуровано в постанові № 704 [4]. Така конструкція є гнучкою, але з погляду правової визначеності потребує чітких критеріїв нарахування змінних компонентів і єдиного підходу до документування підстав, щоб мінімізувати спори.

Питання житлового забезпечення регулює Закон № 2011-ХІІ, який містить спеціальні приписи щодо забезпечення житлом військовослужбовців та членів їхніх сімей, включно з можливістю надання житла або грошової компенсації за належне для отримання житло в порядку, визначеному КМУ

ISSN 3041-1793 Online

[7]. Житловий блок часто визначають як найбільш “вузьке місце” гарантій, оскільки він критично залежить від бюджетного ресурсу та адміністративної спроможності органів забезпечення. На нашу думку, менш важливим є процедурний чинник – прозорість черг/обліку, стандарти строків, цифровізація реєстрів та ефективні механізми оскарження.

Рамкові гарантії медичного забезпечення, лікування, реабілітаційні й пов’язані заходи закріплюються в Законі № 2011-ХІІ як частина системи соціального і правового захисту [7]. На рівні доктрини В. Шевердіна звертає увагу на багатокомпонентність соціального забезпечення військових і необхідність узгодженої політики у сферах життєдіяльності, що фактично охоплює й медико-соціальний вимір [14]. Погоджуємось, але додаємо, що для адаптації до стандартів НАТО/ЄС медичні гарантії мають бути описані як ланцюг сервісів (маршрут пацієнта, реабілітація, психологічна підтримка, протезування/відновлення, повторні огляди), де юридично значущими є строки, стандарти послуг та відповідальність за їх порушення.

Закон № 2262-ХІІ визначає спеціальний режим пенсій для осіб, звільнених з військової служби, і пов’язані механізми призначення/перерахунку [6].) Саме пенсійний контур є індикатором системної якості, адже він показує, чи узгоджені між собою грошове забезпечення, вислуга, надбавки і перерахунок. Закон № 2011-ХІІ передбачає компенсаційні механізми (відшкодування шкоди, допомоги в окремих випадках тощо) як частину соціально-правового захисту [7]. У воєнний час компенсаційний контур має бути процедурно найсильнішим, оскільки тут найбільша ціна помилки для сімей військовослужбовців і найвищі ризики нерівності через різне тлумачення норм.

Таким чином, нормативна система соціальних гарантій в Україні є комплексною та багаторівневою (закон + урядові постанови + відомчі порядки). Її сильною стороною є широта охоплення сфер, а слабкою – підвищена вразливість до неоднозначності процедур і частих змін змінних компонентів (виплати/надбавки), що потребує гармонізації механізмів, а не лише переліків гарантій.

Аналізуючи проблеми фрагментарності, колізійності та нестабільності правового регулювання, варто зазначити, що у сучасних дослідженнях системно фіксуються три взаємопов’язані проблеми.

– *фрагментарність регулювання*: навіть за наявності рамкового Закону № 2011-ХІІ значна частина практичних питань розпорошена по урядових і відомчих актах, що призводить до різних режимів для різних категорій особового складу та складності навігації норм. Ключовим проявом фрагментарності є відсутність єдиного процедурного стандарту;

– *колізії*: часто виникають на стику грошового забезпечення ↔ пенсійних перерахунків та спеціальних воєнних виплат, оскільки різні

інституційні сценарії проходження служби/відрядження. Для ЗСУ інтенсивність таких проблем вища через масштаб мобілізації/ротацій та різноманітність службових режимів у воєнний час;

– *нестабільність регулювання (динамічність норм)*: воєнний стан об'єктивно посилює частоту змін підзаконних актів і практик їх застосування, що знижує передбачуваність гарантій для військових і сімей. У контексті адаптації до НАТО/ЄС це означає запровадити стабілізаційні норми, стандарти адміністрування, цифрові реєстри та інтегрованість даних – як спосіб зменшення людського фактора і нерівності практик.

Таким чином, проблеми фрагментарності, колізійності та нестабільності вказують на потребу узгодження понятійного апарату, стандартизації адміністративних процедур, формування прозорих цифрових механізмів реалізації гарантій і прогнозованої моделі змін. Саме такий підхід найбільш сумісний з управлінськими принципами, що зазвичай асоціюються з практиками НАТО/ЄС щодо процедурної визначеності, належного врядування та ефективності прав.

Таблиця 1 систематизує ключові соціальні гарантії військовослужбовців в Україні через призму їх нормативного закріплення, змістового наповнення та типових проблемних вузлів, що мають визначальне значення для подальшої адаптації національного законодавства до підходів НАТО та Європейського Союзу. Водночас таблиця задає аналітичну рамку для виявлення розриву між проголошеним рівнем захисту та реальними механізмами забезпечення прав військовослужбовців і членів їхніх сімей.

Таблиця 1

Ключові соціальні гарантії військовослужбовців в Україні

Напрямок соціальної гарантії	Нормативна основа	Сутність гарантії	Типові проблемні вузли
Конституційна основа особливого соціального захисту	Конституція України (ч. 5 ст. 17)	Підвищений конституційний стандарт захисту військових і сімей	Розрив між конституційним стандартом і процедурною реалізацією
Рамкові соціальні та правові гарантії	Закон № 2011-XII	Комплексний перелік гарантій (грошові, житлові, медичні, компенсаційні тощо)	Розпорошеність деталізації по підзаконних/відомчих актах; неоднакові практики застосування
Грошове забезпечення	Постанова КМУ № 704	Структура грошового забезпечення: оклади + додаткові щомісячні/одноразові виплати	Варіативність надбавок/премій → потреба критеріїв і прозорого документування

ISSN 3041-1793 Online

Напрямок соціальної гарантії	Нормативна основа	Сутність гарантії	Типові проблемні вузли
Додаткові виплати у воєнний час	Постанова КМУ № 168	Спеціальні винагороди/виплати на період воєнного стану	Прогалини щодо окремих категорій/сценаріїв служби, неоднозначність умов нарахування
Житлове забезпечення	Закон № 2011-ХІІ	Надання житла або грошової компенсації в порядку, визначеному КМУ	Черговість/облік, строки, ресурсна залежність, потреба цифрової прозорості
Пенсійне забезпечення після звільнення	Закон № 2262-ХІІ	Спеціальні умови призначення/перерахунку пенсій	Колізії на стику з реформами грошового забезпечення; спорність перерахунків
Компенсації/одноразові допомоги у визначених випадках	Закон № 2011-ХІІ	Компенсаційні механізми та одноразові допомоги (за визначених підстав)	Доказові стандарти, коло отримувачів, процедура/строки, ризик нерівності практик

Таблицю складено авторами на основі аналізу джерел [3-7; 10].

У НАТО на рівні Альянсу простежуються спільні принципи кадрового та соціального забезпечення військовослужбовців, які проявляються у правилах щодо винагороди, надбавок, відпусток, пенсійних механізмів, страхування, охорони праці, медичного забезпечення та duty of care. Це підтверджують, зокрема, NATO Civilian Personnel Regulations, де окремо врегульовано глави про оплату праці, надбавки, відпустки, соціальне страхування та безпеку праці, а також офіційні матеріали НАТО про пакет пільг для персоналу й медичну підтримку як елемент операційної спроможності [16].

Першим базовим принципом є зв'язок соціального забезпечення з професіоналізацією та якістю персоналу. У правилах НАТО добір і призначення персоналу прямо пов'язуються з вимогами до diligence, competence and integrity, а система винагороди та соціального забезпечення функціонує не ізольовано, а як частина загальної кадрової політики. У цьому сенсі соціальні гарантії у підході НАТО є інструментом утримання якісного персоналу, його мотивації та стабільності служби.

Другим принципом є комплексність соціального пакета. Нормативні акти та офіційні роз'яснення НАТО охоплюють не лише заробітну плату, а й усі пенсійні та страхові елементи. Такий підхід демонструє, що соціальний захист у системі НАТО розуміється як багатокомпонентна модель, де матеріальні, сімейні, мобільні та професійні аспекти перебувають у єдиному регуляторному полі.

Третім принципом є охорона здоров'я і безпеки як складова кадрової стійкості. Офіційні документи НАТО у сфері військової медицини

ISSN 3041-1793 Online

визначають, що головним завданням медичних служб є збереження й відновлення здоров'я військових. Окремо підкреслюється, що система військової медичної підтримки має зберігати оперативну спроможність сил держав-членів і партнерів як у місцях постійної дислокації, так і під час розгортання. Це дозволяє зробити висновок, що у логіці НАТО медичне забезпечення розглядається як елемент обороноздатності [16].

Четвертим принципом є стандартизація та координація медичного забезпечення. COMEDS у системі НАТО виконує координаційну роль щодо медичної допомоги військовослужбовцям, їх страхування, медичних протоколів та цифрових баз. Це означає, що навіть за відсутності єдиного соціального кодексу для всіх армій Альянсу існує виразна тенденція до уніфікації процедур, підходів і стандартів у тих сферах, які прямо впливають на безперервність служби, реабілітацію та повернення військовослужбовця до виконання завдань [18].

П'ятим принципом є орієнтація на добробут і після службову реінтеграцію персоналу. У 2024 році НАТО прямо зазначило, що технології мають підтримувати психологічне та соціальне відновлення військовослужбовців, зокрема для полегшення їхньої інтеграції у цивільне життя після служби та запобігання проблемам зі здоров'ям. Сучасна рамка НАТО охоплює не лише чинних військовослужбовців, а і період переходу до статусу ветерана [24]. Отже, соціальні гарантії військовослужбовців країн НАТО перебувають на рівні, здатному забезпечити належне життя особистості з урахуванням потреб соціально-культурного розвитку.

Отже, у системі НАТО доцільно виокремити такі принципи, релевантні для України:

- *кадрова орієнтованість соціальних гарантій* як інструменту утримання та мотивації особового складу;
- *комплексність соціального пакета*, що охоплює матеріальні, медичні, сімейні та реабілітаційні аспекти;
- *пріоритет збереження та відновлення здоров'я військовослужбовців* як умови підтримання їхньої боєздатності;
- *стандартизація медичної підтримки* та уніфікація підходів до лікування й реабілітації;
- *обов'язок держави* щодо належної турботи про військовослужбовців у період служби;
- *системна увага* до післяслужбової соціальної та професійної реінтеграції.

Усі зазначені принципи мають суттєве значення для реформування українського законодавства щодо соціальних гарантій військовослужбовців, однак їх упровадження повинно здійснюватися через національні правові та інституційні механізми.

ISSN 3041-1793 Online

Підхід Європейського Союзу суттєво відрізняється. Якщо НАТО формує переважно безпеково-кадрову рамку, то ЄС виходить із соціально-правової рамки прав людини, соціального захисту, недискримінації, безпеки праці, пенсій, доступу до медичної допомоги та координації національних систем соціального забезпечення. При цьому ЄС не замінює національні системи соціального захисту єдиною європейською системою, підкреслюючи, що кожна держава сама визначає, хто підлягає страхуванню, які виплати надаються і на яких умовах [17].

Фундаментальне значення має ст. 34 Хартії основоположних прав ЄС, за якою Союз визнає і поважає право на соціальні виплати та соціальні послуги, а також право на соціальну й житлову допомогу для забезпечення гідного існування. У поєднанні зі ст. 35 про право на охорону здоров'я це формує правову основу, яка не є спеціально військовою, але поширює на військовослужбовців і ветеранів загальноєвропейські стандарти соціальної держави [15].

Надзвичайно важливою для досліджуваної проблематики є European Pillar of Social Rights, який фіксує, що всі працівники, незалежно від типу й тривалості трудових відносин, мають право на належний рівень соціального захисту. Okремо визначено право на безпечне та належним чином адаптоване робоче середовище, доступне і якісне забезпечення доходу в старості та пенсійне забезпечення, а також підтримку осіб з інвалідністю. Для військовослужбовців та ветеранів це означає, що в європейській правовій логіці соціальні гарантії мають охоплювати безпеку служби, медичну допомогу, довгостроковий пенсійний захист, а у випадку поранення чи інвалідності – спеціальні інклюзивні механізми.

Окрему вагу має координація систем соціального забезпечення в ЄС. Офіційна позиція Єврокомісії полягає в тому, що правила координації не створюють єдиної системи, але гарантують особі захист її соціальних прав при переміщенні між країнами, застосування законодавства лише однієї держави одночасно, принцип рівного ставлення та переносимість окремих прав.

Для військовослужбовців та ветеранів це важливо у контексті транс-кордонного лікування, реабілітації, сімейних виплат, пенсій і статусу членів сім'ї [17].

Разом із тим треба чітко зафіксувати, у ЄС немає єдиного спеціального acquis про соціальні гарантії саме військовослужбовців і ветеранів, аналогічного окремому загальносоюзному ветеранському кодексу. Соціальне забезпечення лишається переважно у компетенції держав-членів, а Союз задає рамкові стандарти, координує системи та стимулює певні політики. ЄС формує спільний соціальний простір, але конкретний обсяг військових пільг, житлових гарантій, спеціальних компенсацій і ветеранських програм залишається національно визначеним.

Водночас останні документи Європарламенту засвідчують, що в безпековій політиці ЄС дедалі чіткіше проступає увага до набору і утримання персоналу, привабливості військової кар'єри, психічного здоров'я та загального благополуччя військовослужбовців, а також довгострокового догляду і підтримки ветеранів [22]. Показовими є сучасні наукові праці. Т. Семигіної, А. Качмарик і О. Карагодіної, досліджуючи соціальні потреби українських ex-combatants, доводять, що після повернення з війни першочерговими стають соціальна і психологічна підтримка, тоді як державні сервіси часто є фрагментарними або недостатньо доступними [23]. Висновок дослідників кореспондує з європейською рамкою, у якій соціальний захист охоплює не лише виплату коштів, а й доступ до сервісів, підтримку родини, інтеграцію на ринку праці та довгострокове збереження людської гідності.

Таблиця 2

Порівняння підходів НАТО та Європейського Союзу щодо правового регулювання соціальних гарантій військовослужбовців

Критерій порівняння	Підхід НАТО	Підхід Європейського Союзу	Висновок
Нормативна природа регулювання	Відсутній єдиний соціальний кодекс для армій держав-членів; на рівні Альянсу діють принципи та регламенти щодо персоналу	Відсутній спеціальний військовий acquis; соціальне забезпечення регулюється через загальноєвропейські стандарти соціальних прав та координацію національних систем	НАТО формує безпеково-кадрову рамку; ЄС – соціально-правову рамку прав людини
Фокус соціальних гарантій	Орієнтація на кадрову стійкість, професіоналізацію, мотивацію та утримання якісного персоналу	Орієнтація на забезпечення належного рівня соціального захисту для військових, через принципи рівності, гідності та недискримінації	У НАТО соціальні гарантії – інструмент обороноздатності; у ЄС – складова соціальної держави
Зміст соціального пакета	Комплексна модель: грошове забезпечення, надбавки, пенсійні та страхові елементи, відпустки, медичне забезпечення, підтримка сім'ї	Право на соціальні виплати і послуги, безпечне та адаптоване робоче середовище, медичну допомогу, пенсійне забезпечення, підтримку осіб з інвалідністю	Визнають комплексність гарантій, але НАТО деталізує їх через кадрову політику, а ЄС – через загальні соціальні стандарти

ISSN 3041-1793 Online

Критерій порівняння	Підхід НАТО	Підхід Європейського Союзу	Висновок
Медичне забезпечення	Розглядається як елемент обороноздатності; стандартизація і координація через спеціальні органи; відновлення здоров'я як умова боєздатності	Право на доступну та якісну медичну допомогу; соціальний захист осіб з інвалідністю; координація транскордонного лікування	У НАТО – медична підтримка інтегрована в систему безпеки; у ЄС – складова соціального права та охорони здоров'я
Реінтеграція та ветеранська політика	Увага до психологічного та соціального відновлення, підтримка переходу до цивільного життя	Акцент на довгостроковому догляді, психічному здоров'ї, інтеграції на ринку праці, захисті людської гідності	ЄС розвиває сервісно-реінтеграційний підхід; НАТО – функціонально-кадровий
Координація систем	Уніфікація процедур і стандартів у межах Альянсу (особливо медичних) без втручання в національні системи соціального захисту	Координація національних систем соціального забезпечення при збереженні їх автономії; принцип рівного ставлення і переносимості прав	Обидві моделі не створюють єдину наднаціональну систему, але задають стандарти та принципи взаємодії
Стратегічна мета	Підтримання оперативної спроможності та кадрової стабільності	Забезпечення гідного рівня життя, соціальної інтеграції та рівного доступу до прав	НАТО – оборонна ефективність; ЄС – соціальна справедливість і права людини

Авторська розробка.

Порівняльний аналіз засвідчує, що підходи НАТО та Європейського Союзу до правового регулювання соціальних гарантій військовослужбовців мають різну інституційну логіку, але спільну людиноцентричну спрямованість. НАТО розглядає соціальні гарантії насамперед як інструмент забезпечення кадрової стійкості, боєздатності та професіоналізації особового складу, інтегруючи медичну та соціальну підтримку у систему оборонного планування. Європейський Союз, своєю чергою, формує рамку соціальних прав, де військовослужбовці та ветерани охоплюються загальними принципами належного соціального захисту, безпеки праці, медичної допомоги та довгострокового пенсійного забезпечення. Для України це означає, що адаптація законодавства має поєднувати обидві логіки: з одного боку – кадрово-оборонну ефективність і стандартизованість процедур (НАТО), з іншого – гарантування гідності, рівності та соціальної інтеграції військовослужбовців і ветеранів (ЄС).

Системний аналіз чинного правового регулювання соціальних гарантій військовослужбовців в Україні дозволяє сформулювати комплексні напрями

ISSN 3041-1793 Online

адаптації національного законодавства до стандартів НАТО та Європейського Союзу. Першочерговим завданням є структурне впорядкування та узгодження нормативно-правової бази. Багаторівнева модель є типовою для публічно-правових режимів служби, однак саме вона породжує колізії на стику понять “вислуга”, “грошове забезпечення”, “перерахунок пенсії”, “участь у бойових діях” тощо. Гармонізація повинна включати:

- уніфікацію понятійного апарату;
- запровадження єдиного процедурного стандарту реалізації соціальних гарантій;
- кодифікаційне впорядкування підзаконних актів;
- закріплення стабілізаційних норм для запобігання різким змінам правового режиму.

Такий підхід відповідає європейському принципу ефективності прав та логіці НАТО щодо стандартизованого управління персоналом.

Соціальний захист функціонує в межах трьох контурів: нормативного, інституційного та ресурсного. Саме ресурсний та управлінський компонент залишається найбільш уразливим. Залежність від бюджетних обмежень, варіативність надбавок, нестабільність додаткових виплат у період воєнного стану та проблеми адміністрування житлових і компенсаційних програм вимагають переходу до:

- портфельного бюджетування соціальних гарантій;
- цифровізації обліку та взаємодії реєстрів;
- стандартизації медичних та реабілітаційних маршрутів;
- впровадження індикаторів оцінки ефективності соціальних програм.

У практиці НАТО медичне забезпечення прямо пов’язується з підтриманням боєздатності, а у європейській – з правом на належний соціальний захист і безпечне робоче середовище.

Отже, інституційна модернізація в Україні повинна поєднати оборонну ефективність і соціальну сервісність.

Проблеми доказових стандартів, кола отримувачів компенсацій, неоднозначності застосування постанови № 168 та пенсійних перерахунків демонструють необхідність посилення гарантій процесуального характеру. Пріоритетними напрямками є:

- запровадження чітких адміністративних процедур і строків розгляду справ;
- уніфікація стандартів доказування для одноразових допомог і компенсацій;
- створення ефективного механізму адміністративного та судового оскарження;
- правова підтримка членів сімей військовослужбовців, особливо у випадках загибелі чи інвалідності.

ISSN 3041-1793 Online

Європейська модель соціальних прав і практика захисту вразливих груп свідчать, що ефективність гарантії визначається не лише її розміром, а й доступністю та процедурною захищеністю.

Також стратегічною метою адаптації є перехід від переважно компенсаційно-пільгової моделі до інтегрованої сервісно-реінтеграційної моделі соціального забезпечення. Системна трансформація має передбачати:

- інтеграцію медичних, психологічних та реабілітаційних сервісів у єдиний ланцюг підтримки;
- розширення програм післяслужбової соціальної та професійної реінтеграції;
- підтримку психічного здоров'я та добробуту військовослужбовців;
- цифрову сумісність систем соціального забезпечення з європейськими підходами координації.

Така трансформація відповідає як принципу кадрової стійкості НАТО, так і європейській рамці соціальних прав, орієнтованій на гідність та інтеграцію особи.

Таблиця 3

Стратегічні напрями адаптації законодавства
України до стандартів НАТО та ЄС

Напрямок адаптації	Ключовий зміст змін	Відповідність стандартам НАТО	Відповідність підходам ЄС	Очікуваний ефект
Гармонізація нормативної бази	Уніфікація термінів, процедур, стабілізаційні норми	Стандартизація управління персоналом	Принцип ефективності соціальних прав	Передбачуваність і правова визначеність
Інституційно-фінансова модернізація	Портфельне бюджетування, цифровізація, індикатори ефективності	Підтримання кадрової стійкості та боекздатності	Належний рівень соціального захисту	Стійкість системи та прозорість
Посилення процесуальних гарантій	Чіткі строки, доказові стандарти, механізми оскарження	Належне адміністрування	Рівність і недискримінація	Реальна захищеність прав
Сервісно-реінтеграційна трансформація	Реабілітація, психічне здоров'я, підтримка ветеранів	Турбота про персонал і післяслужбовий перехід	Соціальна інтеграція та гідність	Довгострокова соціальна стабільність

Авторська розробка.

Таблиця показує, що українська модель соціальних гарантій військовослужбовців має розвинену нормативну основу, однак потребує системної модернізації механізмів реалізації. Адаптація до стандартів НАТО та ЄС повинна ґрунтуватися на поєднанні двох логік: кадрово-оборонної, що розглядає соціальні гарантії як інструмент підтримання боєздатності, професіоналізації та стійкості персоналу; європейської – соціально-правової, що орієнтована на гідність, рівність, доступність соціальних послуг та довгострокову інтеграцію особи. Стратегічний вектор трансформації полягає у переході від декларативної моделі гарантій до моделі ефективних, стандартизованих і сервісно орієнтованих механізмів, які забезпечують реальну підтримку військовослужбовця та його сім'ї як під час служби, так і після її завершення.

Висновки та пропозиції. Проведене дослідження засвідчує, що правове регулювання соціальних гарантій військовослужбовців в Україні має розвинену нормативну основу та конституційне підґрунтя особливого соціального захисту, однак характеризується фрагментарністю, колізійністю та нестабільністю процедур реалізації.

Соціальні гарантії доцільно розглядати як міжгалузевий інститут і структурний елемент спеціального правового статусу військовослужбовця, що виконує компенсаторну, мотиваційну та кадрово-стабілізаційну функції в секторі безпеки й оборони.

Встановлено, що якість системи визначається не лише обсягом проголошених прав, а насамперед ефективністю механізмів їх реалізації, фінансовою передбачуваністю та процедурною визначеністю.

Порівняльний аналіз підходів НАТО та Європейського Союзу дозволяє констатувати необхідність поєднання двох взаємодоповнювальних логік адаптації: кадрово-оборонної, орієнтованої на підтримання боєздатності, професіоналізації та стійкості персоналу, і соціально-правової, спрямованої на забезпечення гідності, рівності та довгострокової інтеграції військовослужбовців і ветеранів.

З огляду на це пропонується здійснити системну гармонізацію нормативної бази із уніфікацією понятійного апарату та процедур, посилити інституційні й фінансові механізми реалізації гарантій шляхом цифровізації та стандартизації адміністративних процесів, забезпечити чіткі процесуальні гарантії захисту прав військовослужбовців і членів їхніх сімей, а також трансформувати модель соціального забезпечення у сервісно-реінтеграційну, що охоплює медичну, психологічну та професійну підтримку після завершення служби.

Реалізація зазначених пропозицій сприятиме приведенню національного законодавства у відповідність до стандартів НАТО та ЄС і водночас зміцнить соціальну та кадрову стійкість сектору безпеки й оборони України.

ISSN 3041-1793 Online

Література:

1. Кварацхелія М. Л. Захист прав військовослужбовців в Україні в умовах війни: магістерська робота. Київ, 2023. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3e6187b0-1d23-4ac6-b7cb-01bcbb95b5b3/content>
2. Нормативно-правова база з питань соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей. Міністерство оборони України. Київ, 2026. URL: <https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/soczialnij-zahist-vijskovosluzhbovcziv>
3. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168.— URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/168-2022-%D0%BF#Text>
4. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 р. № 704. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/704-2017-%D0%BF>
5. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2469-19#Text>
6. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>
7. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
8. Рішення у справі № 640/13029/22 (№ Пз/990/10/22) від 06.02.2024 р. Верховний Суд України. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/zrazkova-sprava/zs_990_10_22_2024_02_06
9. Русаль Л. М. Окремі аспекти соціально-правового захисту військовослужбовців в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 4, ч. 1. С. 482–486.
10. Стаття 17. Захист суверенітету і територіальної цілісності України. Конституція України. URL: <https://constitution.in.ua/articles/17>
11. Стаття 17: Визначення соціального захисту військовослужбовців та працівників правоохоронних органів. Конституційний Суд України. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/17>
12. Теремецький В. І., Кельбья С. Г. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту військовослужбовців в Україні. *Наукові записки. Серія: Право*. 2024. Вип. 16. С. 253–259.
13. Хортюк Н. В. Поняття та значення соціальних гарантій військовослужбовців за трудовим законодавством України. *Юридичний бюлетень*. 2023. Вип. 31. С. 13-19. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/5c4dd162-c9e2-4d4d-8244-5449e9976165>
14. Шевердіна В. Правова основа соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей за законодавством України: сучасний стан. *Право та інноваційне суспільство*. 2024. № 1 (22). С. 32-38.
15. Article 34 – Social security and social assistance: EU Charter of Fundamental Rights. FRA. URL: <https://fra.europa.eu/en/eu-charter/article/34-social-security-and-social-assistance>
16. Civilian Personnel Regulations: basic documents. North Atlantic Treaty Organization. April 2005 (with amendments up to Dec. 2025). 380 p. URL: https://www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/Administrative-Tribunal/basic-documents/RegPers_55_full_en.pdf

ISSN 3041-1793 Online

17. EU social security coordination. Employment, Social Affairs and Inclusion. European Commission. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/moving-working-europe/eu-social-security-coordination_en

18. Military medical support: NATO – Operations and Missions. NATO. URL: <https://www.nato.int/en/what-we-do/operations-and-missions/military-medical-support>

19. NATO approaches, practices, principles and standards in the security and defence sector of Ukraine: Key achievements as of September 2022. Cabinet of Ministers of Ukraine. Kyiv, 2022. 48 p. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/2022/09.2022/broshura_EN.pdf

20. Questionnaire. Information requested by the European Commission to the Government of Ukraine for the preparation of the Opinion on the application of Ukraine for membership of the European Union. Part II (Answering of Ukraine's EU candidate status questionnaire). Kyiv, 2022. 238 pp. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/questionnaire_part_ii_ukraine_0.pdf

21. Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004. Official Journal of the European Union L 166, 30.04.2004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A02004R0883-20140101>

22. Report on the implementation of the common security and defence policy – annual report 2024. Plenary sitting of the European Parliament 10 Feb. 2025. 57 p. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-10-2025-0011_EN.pdf

23. Semigina T., Kachmaryk A., Karagodina O. Analysing Social Needs of the Ukrainian Ex-Combatants: Looking on the Lived Experience. Path of Science: International Electronic Scientific Journal. 2021. Vol. 7, No 6. P. 3001–3011

24. Summary of NATO's Biotechnology and Human Enhancement Technologies Strategy. NATO official texts 12 Apr. 2024. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2024/04/12/summary-of-natos-biotechnology-and-human-enhancement-technologies-strategy>

References:

1. Kvaratskheliia, M. L. Zakhyst prav viiskovosluzhbovtziv v Ukraini v umovakh viiny [Protection of the Rights of Servicemen in Ukraine under Martial Law Conditions]. Mahisterska robota. Kyiv, 2023. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3e6187b0-1d23-4ac6-b7cb-01bcbb95b5b3/content> [in Ukrainian].

2. Normatyvno-pravova baza z pytan sotsialnoho zakhystu viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei [Regulatory Framework on Social Protection of Servicemen and Their Family Members]. Ministerstvo oborony Ukrainy. Kyiv, 2026. URL: <https://mod.gov.ua/diyalnist/normatyvno-pravova-baza/soczialnij-zahist-vijskovosluzhbovtziv> [in Ukrainian].

3. Pytannia deiakykh vyplat viiskovosluzhbovtziv, osobam riadovoho i nachalnytskoho skladu, politseiskym ta yikh simeiam pid chas dii voiennoho stanu [Issues of Certain Payments to Servicemen, Rank-and-File and Command Staff, Police Officers and Their Families during Martial Law]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.02.2022 No. 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/168-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Pro hroshove zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv, osib riadovoho i nachalnytskoho skladu ta deiakykh inshykh osib [On Monetary Support of Servicemen, Rank-and-File and Command Staff, and Certain Other Persons]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 serpnia 2017 r. No. 704. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/704-2017-%D0%BF> [in Ukrainian].

ISSN 3041-1793 Online

5. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On National Security of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 No. 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2469-19#Text> [in Ukrainian].

6. Pro pensiine zabezpechennia osib, zvilnenykh z viiskovoi sluzhby, ta deiakykh inshykh osib [On Pension Provision for Persons Discharged from Military Service and Certain Other Persons]: Zakon Ukrainy vid 09.04.1992 No. 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text> [in Ukrainian].

7. Pro sotsialnyi i pravovyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei [On Social and Legal Protection of Servicemen and Their Family Members]: Zakon Ukrainy vid 20.12.1991 No. 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> [in Ukrainian].

8. Rishennia u spravi No. 640/13029/22 (No. Pz/990/10/22) vid 06.02.2024 r. [Decision in Case No. 640/13029/22 (No. Pz/990/10/22) of 06 February 2024]. Verkhovnyi Sud Ukrainy. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/zrazkova-sprava/zs_990_10_22_2024_02_06 [in Ukrainian].

9. Rusal, L. M. Okremi aspekty sotsialno-pravovoho zakhystu viiskovosluzhbovtziv v Ukraini [Certain Aspects of Social and Legal Protection of Servicemen in Ukraine]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*. 2025. Issue 4, Part 1. P. 482–486 [in Ukrainian].

10. Stattia 17. Zakhyst suverenitetu i terytorialnoi tsilisnosti Ukrainy [Article 17. Protection of Sovereignty and Territorial Integrity of Ukraine]. *Konstytutsiia Ukrainy*. URL: <https://constitution.in.ua/articles/17> [in Ukrainian].

11. Stattia 17: Vyznachennia sotsialnoho zakhystu viiskovosluzhbovtziv ta pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Article 17: Definition of Social Protection of Servicemen and Law Enforcement Officers]. *Konstytutsiinyi Sud Ukrainy*. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/17> [in Ukrainian].

12. Teremetskyi, V. I., & Kelbia, S. H. Administratyvno-pravove rehuliuвання sotsialnoho zakhystu viiskovosluzhbovtziv v Ukraini [Administrative and Legal Regulation of Social Protection of Servicemen in Ukraine]. *Naukovi zapysky. Seria: Pravo*. 2024. Issue 16. P. 253–259 [in Ukrainian].

13. Khortiuk, N. V. Poniattia ta znachennia sotsialnykh harantii viiskovosluzhbovtziv za trudovym zakonodavstvom Ukrainy [Concept and Significance of Social Guarantees of Servicemen under Labour Legislation of Ukraine]. *Yurydychnyi biuletyn*. 2023. Issue 31. P. 13–19. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/5c4dd162-c9e2-4d4d-8244-5449e9976165> [in Ukrainian].

14. Sheverdina, V. Pravova osnova sotsialnoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei za zakonodavstvom Ukrainy: suchasnyi stan [Legal Basis of Social Security of Servicemen and Their Family Members under the Legislation of Ukraine: Current State]. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo*. 2024. No. 1 (22). P. 32–38 [in Ukrainian].

15. Article 34 – Social security and social assistance: EU Charter of Fundamental Rights. FRA. URL: <https://fra.europa.eu/en/eu-charter/article/34-social-security-and-social-assistance>

16. Civilian Personnel Regulations: basic documents. North Atlantic Treaty Organization. April 2005 (with amendments up to Dec. 2025). 380 p. URL: https://www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/Administrative-Tribunal/basic-documents/RegPers_55_full_en.pdf

17. EU social security coordination. Employment, Social Affairs and Inclusion. European Commission. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/moving-working-europe/eu-social-security-coordination_en

18. Military medical support: NATO – Operations and Missions. NATO. URL: <https://www.nato.int/en/what-we-do/operations-and-missions/military-medical-support>

ISSN 3041-1793 Online

19. NATO approaches, practices, principles and standards in the security and defence sector of Ukraine: Key achievements as of September 2022. Cabinet of Ministers of Ukraine. Kyiv, 2022. 48 p. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/2022/09.2022/broshura_EN.pdf

20. Questionnaire. Information requested by the European Commission to the Government of Ukraine for the preparation of the Opinion on the application of Ukraine for membership of the European Union. Part II (Answering of Ukraine's EU candidate status questionnaire). Kyiv, 2022. 238 pp. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/questionnaire_part_ii_ukraine_0.pdf

21. Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004. Official Journal of the European Union L 166, 30.04.2004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A02004R0883-20140101>

22. Report on the implementation of the common security and defence policy – annual report 2024. Plenary sitting of the European Parliament 10 Feb. 2025. 57 p. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-10-2025-0011_EN.pdf

23. Semigina T., Kachmaryk A., Karagodina O. Analysing Social Needs of the Ukrainian Ex-Combatants: Looking on the Lived Experience. Path of Science: International Electronic Scientific Journal. 2021. Vol. 7, No 6. P. 3001–3011

24. Summary of NATO's Biotechnology and Human Enhancement Technologies Strategy. NATO official texts 12 Apr. 2024. URL: <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2024/04/12/summary-of-natos-biotechnology-and-human-enhancement-technologies-strategy>

Дата першого надходження статті до видання: 11.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 31.03.2026

Науково-практичний журнал

*«Національні
інтереси України»*

№ 4(21) 2026

Формат 60x90/8. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

ФОП «Жукова Ірина Віталіївна», Свідоцтво серія ДК № 7425 від 09.08.2021 р.